СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 163. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 16. липня, 1928. VOL. XXXVI. No. 163. Jersey City, N. J., Monday, July 16, 1928. THREE CENTS.

СМЕРТЬ МЕКСИКАНСЬКОГО ЛЕТУНА

КАРАНСА ЗАГИНУВ У БУРІ ВІДАЙ ВІД ГРОМУ.

ЧЕСТВОРТ, Ню Джерзі, 13. липня. — У гущавині, яких 8 миль від сього міста, найдено нині тіло капітана Еміліо Каранси, найславнійшого мексиканського летуна.

Недалеко від нього найдено частину його машини, а другі части були розкинені по околиці. Досліди знатоків дозваляють їм догадуватися, що летун погиб від грому.

Каранса вславився лише кілька тижнів тому назад своїм летом з Мексика в Злучені Держави. Його лет уважали тоді відданнем візити Линдберга президентови Злучених Держав, і Кулидж тоді витав його офіціяльно в Білому Домі. Він був опісля в ріжних містах Америки на гучних офіціяльних приняттях.

НОВІ ЛЕТНИЧІ ВИПАДКИ.

ЛЕТУНИ СПАДАЮТЬ НА ВУЛИЦЮ МІСТА.

ПАЛЯСІОС, Тексас, 13. липня. — На виду тисячу осіб злетів нині на одну з улиць сього міста літак, котрим летіли Ерл Пресер, комерційний пільот, та двох пасажирів. Всі вони загинули на місци.

Про подібний випадок доносять з міста Вобеш, в стейті Індіяні. В летничій школі загинуло там двох летунів.

ГУВЕР ПОКИДАЄ СТАНОВИЩЕ В УРЯДІ.

ДЕМОКРАТИ НЕ БОЯТЬСЯ ЗА ПІВДЕНЬ.

ВАШИНГТОН, 13. липня. — Секретар торговлі Гувер покинув нині своє становище в кабінеті президента Кулиджа та відбув з ним конференцію в справі іменовання наслідника для себе.

Демократичні провідники відбули в Ню Йорку конференцію, на якій постановили не звертати особливої уваги на полудне. Виходять вони зі заложення, що полудневі стейти будуть далі голосувати за демократичним кандидатом, як вони голосували досі, хоча сим кандидатом є тепер нелюблений ними католик і „мокрий".

КЕРТИС НА ВІДВІДИНАХ У РОБИНСОНА.

КЕРТИС БАЖАЄ СВОМУ ПРОТИВНИКОВИ ВСЯКОГО ДОБРА, ТІЛЬКИ НЕ ПОБІДИ.

ВАШИНГТОН, 13. липня. — Сенатор Кертис, республиканський провідник сенату й кандидат републиканської партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, відвідав сенатора Джосефа Робинсона, демократичного провідника сенату та кандидата демократичної партії на уряд віцепрезидента.

При відході Кертис бажав Робинсонови всякого поводження в усіх справах, кромі побіди в його теперішній президіяльній кампанії.

ВИКОНУЮТЬ КАРУ СМЕРТИ НА 7 ОСОБАХ.

ЕДІВИЛ, Кентакі, 13. липня. — Нині рано страчено в місцевій вязниці при помочи електрики семеро людий. Адвокати одного зі засуджених старалися добутись від губернатора відложення кари на тій основі, що засуджений божевільний, але заходи не вдалися.

Наперед пішов на смерть 35-літний Милфорд Лосон, засуджений за вбивство свого сусіда. Відтак пішов Орляндо Сеймур, тільки 21-літний чоловік, який убив при нападі одного купця. Третого страчено 21-літного Г. Докері, четвертого 23-літного Чарлза Павла Мітру, котрі вбили одного купця підчас нападу. Відтак страчено трох Муринів, засуджених за вбийство.

ПОЗИВАЮТЬ ФОРДА ЗА ВІДШКОДОВАННЄ ЗА НАРУШЕННЄ ПАТЕНТІВ.

ДІТРОЙТ, 13. липня. — Антоніо Феликс Паялич, властитель фабрики металевих виробів фенікс, позиває в місцевому суді Фордову моторову компанію о 2 міліони долярів відшкодовання за нарушення патентів.

Позовник каже, що Форд уживав його ріжних винаходів, за що йому обіцяв винагородження, але обіцянки не сповнив.

ПОТЯГАЮТЬ У СУД ПАРТІЙНИХ ПРОВІДНИКІВ, ЩО БРАЛИ ДАЧІ ВІД УРЯДНИКІВ.

БИЛОКСІ, Місісіпі, 13. липня. — Федеральний суд постановив поставити на суд трох людий, які стягали від почтових урядників дачі за надание їм урядових посад. Дачі плачено на републиканську партію.

БІЙКА МІЖ ПОЛІЦІЄЮ ТА БАНДИТАМИ.

ЮРІКА, Каліфорнія, 13. липня. — Чотирох людий напало на одну місцеву крамницю та пробувало її обрабувати. Втікаючи в гори перед наспівшою поліцією, вони звели довгу боротьбу з помічниками шерифа. В битві загинув один депутат шерифа та двох бандитів. Два другі бандити втекли.

ПОШЕСТЬ ГОРЛА РОСТЕ.

ЛІ, Месечузетс, 13. липня. — Число смертий від пошести болю горла виносить уже 22 случаї.

Мимо сього уряд здоровля каже, що обставини вже поправилися, бо уряд наглядає над пастиризацією молока.

СМЕРТЬ МАЙНЕРА ВІД ВИБУХУ.

АЙРН РИВЕР, Мишиґен, 13. липня. — В місцевій зелізній майні Деййвисона обвалилася земля та присипала чотирох робітників. Один з них загинув а три другі вийшли з тяжкими ушкодженнями тіла.

ЗГОДИЛИСЯБИ НА ГУВЕРА.

ШИКАГО, 13. липня. — Прогибіційна партія постановила предложити Гуверови умови, під якими партія готоваби відкликати свого кандидата на уряд президента Злучених Держав та голосувати на Гувера як на кандидата прогибіційної партії.

ФРАНЦУСЬКИЙ АВІЯТОР ГОТОВИЙ ДО ЛЕТУ З ПАРИЖА В АМЕРИКУ.

ПАРИЖ, 12. липня. — Ле Матен повідомляє, що авіятор Дедон Кост цілковито готовий до лету в південну Америку та Злучені Держави. Коли погода буде сприятлива, він вилетить з Парижа між 22 і 25 липня с. р.

Має почати лет в год. 4.30 рано й перебути в повітрі, щоби використати денне світло. До Америки він потрібує летіти 42 години, щоби покрити дотичну віддаль. Його машина може взяти ґазоліни на 52½ години і робити 95 миль на годину, з чого може перелетіти близько 5,000 миль.

Колиби погода була виключно добра, то він летівби просто до Нюфундленду, замісць через Азорські острови. Кост ще не вирішив, чи полетить він сам, чи з механіком.

САНТОС-ДИМОН ВИНАЙШОВ НОВИЙ АЕРОПЛЯН.

ПАРИЖ, 12. липня. — Сантос-Димон, славний бальоніст та батько авіяції, винайшов новий літак. Конструкція його дуже проста. На людську спину привязується апарат на 10 кінських сил, який підіймає чоловіка вгору.

АНГЛІЙСЬКИЙ АВТОМОБІЛІСТ ЗБИРАЄТЬСЯ ПЕРЕЇХАТИ ПУСТИНЮ НА АВТІ.

ЛОНДОН, 12. липня. — Капітан Малколм Кемпбел пічне у вересни с. р. подорож через Сірійську пустиню і буде старатися побити світовий автомобільний рекорд скорости.

Кемпбел відкрив в пустині 60 миль довгу, спечену сонцем рівнину глини, 200 миль на схід від Дамаску. Рівнина та, як каже Кемпбел, перевищує Дантона Біч. Він вважає Дантона Біч не дуже придатною для хуткого руху автомобілів. З огляду на те, що подорожувати серед Арабів небезпечно, капітанови будуть товаришити французькі жовніри зі скорострілами.

ЗГОРІВ СКЛАД АМУНІЦІЇ.

ЛОНДОН, 12. липня. — Сьогодня рано з невідомої причини запалився Вулвич Арсенал та склади амуніції. Пожарники, що прибули зі всіх частин міста, не могли дати ради вогневи, який сягав на 200 стіп високо. Людей в час пожежі на праці не було. Втрати великі.

ВИБУХ ЗАБИВ МАДЯРСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

БУДАПЕШТ, 12. липня. — Підчас вправ недалеко Гешмекер случився вибух артилерії, наслідком чого погиб один генерал. Другий генерал та богато офіцирів і жовнірів тяжко поранені. Думають, що експльозія сталася через самочинне запалення старого пороху, який не був уже здатний до вживання.

ХАРЧЕВА КАТАСТРОФА У МОСКВІ.

Руссрес подає з Москви, що положення постачання у Москві представляється катастрофально. По наказу міського совіту припинено зовсім випікання пшеничного хліба. Цукор щез зовсім із ринку. Совіт випустив спеціяльно успокоюючий комунікат у звязку з панікою, яка огортає населення.

ЗАЛОЖЕННЯ НОВОГО БУДИНКУ РИМСЬКОЇ ОПЕРИ.

РИМ, 12. липня. — Відбулося тут заложеннє нового будинку Римської Опери, після пляну, виробленого губернатором Риму, князем Спаді Потенціяні та одобреного Муссолінім.

ПОЛОЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ У ЛЬВОВІ.

Наслідком скасування старої вязниці при вулиці Баторого у Львові, в якій здебільша сиділи політичні вязні, всіх їх перенесено до ще старшої австрійської вязниці, до т. зв. Бриґідок. Положення політичних вязнів ще більше погіршилося. Не вільно їм ходити на проходи, не вільно їх відвідувати родині, ні доставляти харчів, а врешті не позволяють їм читати часописі. Перед кожним тюремним доглядачем політичний вязень мусить стояти на позір, наче рекрут при війску. Ці відносини доводять часто політичних вязнів до чинного спротиву, що знову кінчиться відокремленням і відобранням харчів. Задля запротестування проти тих відносин уладили всі політичні вязні одноденний голодовий страйк. Тюремні власти тим застрашилися й обіцяли поправу. Це вони вже нераз обіцяли, одначе ні разу не додержали. — Серед політичних вязнів находиться багато арештованих в часі сьогорічного першотравневого свята. Хоча провини по їх стороні нема ніякої, слідство проти них далі ведеться і вони досі не знають, коли одержать акт обвинування.

ПОЛІТИЧНА КРІЗА В МІНІЯТУРНІЙ ДЕРЖАВІ.

В мініятурному князівстві Ліхтенштайн (між Австрією й Швайцарією), в якому живе 11 (одинацять) тисяч мешканців, вибухла політична кріза. Її викликала дефравдація 2 міліонів швайц. франків в міській касі ощадности в столиц цієї держави Вадуз. Опозиція виступила з внесенням про розвязання парляменту й переведення нових виборів. Парлямент князівства Ліхтенштайн складається з 15 послів. Девять послів належить до народної демократтичної партії, решта репрезентує ріжні партії правиці і центра.

Внесення про розвязання парляменту перейшло. Наслідком того пануючий у Ліхтенштайні князь Іван II. Ліхтенштайн розвязав парлямент і дав димісію урядові.

В переходовому часі обняв владу син князя. Князь Іван II. має вже 88 років. Цього року обходить 70-літній ювилей вступлення на престіл мініятурного князівства.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЛЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як доносять часописи з Праги, краєвим президентом для Закарпатської України призначено дотеперішнього віцегубернатора д-ра Антона Розсипаля, який вернувся з декретом з Праги до Ужгорода.

Чехословацький уряд, який дотепер вважав за відповідне для замилення очей держати на цьому пості Бескида, тепер навіть не числиться вже не то з думкою населення, але й закордону і замінює Закарпатську Україну в чеську кольонію.

ЗА ЩО ЗАКРИВАЮТЬ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" НА ВОЛИНІ.

В останніх часах адміністраційна влада закрила цілий ряд читалень на Волині. Як причину подають ці власти це, що дана читальня належала до львівської централі, що в кімнаті читальні висіли етноґрафічні карти України, або що деякі члени читальні були одночасно членами політичних українських партій. Ось ті причини, ізза яких опечатовують льокалі читалень і хоча місяці минають, не відчиняють їх наново, ані не передають майна читалень тим установам, які по приписам статута повинні це майно дістати.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ДЕСЯТИЛІТТЯ ЧСР.

Кореспондент Карпатської Правди подає такі інформації з Хусту: Немає такого дня, щоб в околиці Хусту не ловила жандармерія селян за ріжні провини і не мине день, щоби на вулицях Хусту не можна бачити трупи за трупою бідних, обдертих селян та селянок під проводом жандармів. Дня 2. червня пригнали із сіл Нанково та Ніжного Селища більше ніж 20 селян, між ними дуже старих, перед окружного начальника. Там вони плакали й просили начальника, щоб пустив їх до дому, бо вони не мають кусника хліба з собою, а в дома чекають на них дрібні діти. На це їм відповів урядник, що коли не мають що їсти, то хай ідуть пасти траву. Петра Михайлика засудили на два дні вязниці за це, що його трирічна дитина вийшла сама на вулицю. Він ці два дні відпрацював на дорозі, бо замісць вязниці женуть на примусову працю, але мимо цього жандарм пігнав його знова до вязниці. Дмитра Григу засудили за це, що приніс троха ріща з ліса, а стару жінку з Нанково засудили за те, що коли там перед двома роками були збори, а жандармерія розганяла зібраних по домах, ця жінка мала сказати: Ми є й так дома, але ви ідіть там, звідки прийшли.

Ось так виглядає положення на Закарпатті в 10 річницю панування чеського уряду.

ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ.

В першій половині липня ц. р. відбудеться в Тернополі політичний процес проти українських студентів Ямрозіка, Куницького та Вацика і проти цілого ряду інших молодих Українців, між ними Ольги Стешинівної з Березовиці Великої, обвинувачених за злочин шпіонажі. Належить пригадати, що майже цілорічне слідство проти обвинувачених було ведене не під замітом шпіонажі, тільки під замітом державної зради. Дехто думає, що найновіша кваліфікація проступку арештованих стоїть у звязку з обавою, щоб до обвинувачених не принoровлено нового польського амнестійного закона. Як відомо, амнестія до шпіонажі не відноситься.

РОЗУМНИЙ ЗАКОН.

Латвійський сойм прийняв закон, щоби звільнити від податку 40 проц. доходу лікарів, письменників і журналістів, як людей, що працюють у виїмково неприґожих обставинах.

ЛЕДОЛОМ „КРАСІН" УРЯТУВАВ ЩЕ ТРОХ

ЗАЧУВАЮТЬ, ЩО АМУНДСЕН НАХОДИТЬСЯ З РЕШТОЮ ЗАЛОГИ „ІТАЛІЇ".

КІНҐС БЕЙ, Шпіцберґен, 13. липня. — Шведський пільот останньої ночи остаточно вияснив, де находиться капітан Сора, альпійський охотник, який з двома товаришами, інжиніром Вандонгеном та Даном Варлінґом, кілька тижнів тому назад пішов на розшуканнє генерала Нобіле, і пропав.

Перших двох забрав на поклад „Красін", а третого забере „Браґанза" на Бравнській косі. Успіх заохотив до дальших шукань та надав віри в можливість вратовання Амундсена та групи, яку унесло з бальоном „Італії" підчас катастрофи 25. травня.

РИМ, 13. липня. — Сюди доносять, що Роальд Амундсен найшов бальон та що знаходиться з людьми „Італії". Його літак поломався, коли спускався і тепер вони чекають на поміч.

Ледолом „Красін" виправляється тепер за Чухновським та чотирма товаришами.

Дотепер уратовано з „Італії„ 8 людий, 3 з капітаном-альпіністом Сора на чолі, а лишилося ще розшукати шістьох, яких унесло з бальоном, та Амундсена з чотирма товаришами та собаками.

З „Красіна" висловлюють надію, що решта залоги з „Італії" буде урятована.

Другий ледолом „Малиґин" знаходиться між Норвеґією та Шпіцберґеном та шукає там Роальда Амундсена.

ВІДҐУКИ ПРЕСИ ПРО НОБІЛЄ,

НОБІЛЄ ВТРАТИВ СИМПАТІЇ ШВЕДІВ.

БЕРЛІН, 13. липня. — Як і слід було чекати, комуністична преса старається використати успіх Красіна для своєї аґітації проти фашистів. Червона преса вміщує довжезні дописі, в яких обвинувачує Нобілє та всіх фашистів за політиканство та відмовляє їм бажання прислужитися науці. Натомісць доказує, що комуністи якраз далекі від політиканства, а як приклад наводить успіх та роботу Красіна.

Шведська преса стверджує, що публична опінія Швеції повернулася проти Нобілє, а особливо після того, як стало відомо про смерть шведського метеорольоґа доктора Малґрена.

ЛИТОВСЬКА ПРОПОЗИЦІЯ ПОЛЬЩІ В СПРАВІ ВІЛЬНИ.

ЛИТВА ВИМАГАЄ ВІД ПОЛЬЩІ КОМПЕНЗАЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 13. липня. — Повідомляють, що в ноті до Ліги Націй Литва вимагає міліонової компензації за втрати, які вона понесла в часи військової окупації столиці Литви Вільни ґенералом Желіґовським.

Міліон долярів, якого вимагає Литва від Польщі, малби піти на поправу торговлі та задоволення втрат потерпівших.

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ В НІМЕЦЬКИХ ТЮРМАХ.

ЗАКОН ПРО АМНЕСТІЮ В КОМІСІЇ РАЙХСТАҐУ.

БЕРЛІН, 13. липня. — Пятниця була щасливим днем для політичних вязнів в шонеберґській тюрмі. Соціялістична партія Мілера внесла в Райхстаґу проект амнестії для політичних вязнів. Зараз же проект передано до комісії, яка має розглянути амнестію як найскорше, ще біжучої сесії.

ПРОЄКТ РОЗДІЛЕННЯ КОРОЛІВСТВА ЮГОСЛАВІЇ.

ТРЕБА БУЛОБИ ЩЕ ОДНОГО КОРОЛЯ.

БІЛГОРОД, Югославія, 13. липня. — У політичних кругах виринають пляни, щоби королівство Югославії, яке складається зі Сербії, Хорватії та Славонії, розділити на зразок колишньої Австро-Угорщини.

Думка виникла на конференції хорватської партії в Загребі. Після розділення, Сербія та Чорногора мали би творити одну державу, на чолі з теперішнім королем Александром, а друга держава складаласяб з Хорватії та Славонії з інчим королем. Можливість поділу приписують успіхови Хорватів.

ТРОХ ЗАГОВІРНИКІВ НА ЖИТТЯ АЛЬБАНСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА ПОКАРАНО НА СМЕРТЬ.

АЛЬБАНЦІ НЕ ГУЛЯЮТЬ.

ТРІЯНА, Альбанія, 13. липня. — Трох людей, засуджених за заговір на життя альбанського президента Ахмеда Зоґу, покарано смертю сьогодня рано.

Арештовано їх 5. липня за те, що засіли на чатах і стріляли до президента, коли той переїздив в автомобілі з Тріяна до Корича. Трошки пізніще поліція викрила бомбу в домі Ахмеда Зоґи в Дурацо, куди він мав приїхати.

Четвертий заговірник утік до Відня, де недавно просив захисту у віденської поліції перед агентами Ахмеда Зоґи, які, по його словах, приїхали його вбити.

ОБЄДНАННЄ КИТАЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ЧЕНҐ-КАЙ-ШЕК ПРОПОНУЄ ПЛЯН УТВОРЕННЯ ОДНОЇ АРМІЇ.

ПЕКІН, 13. липня. — Командуючий китайською націоналістичною армією заявив, що всі вожди поодиноких армій згідні злучитися в одну національну армію та зліквідувати тим самим окремі групи.

Ченґ-Кай-Шек каже, що окремі диктатори та губернатори рішили покинути думку про війну з Манджурією та зачати мирні переговори.

БОЛГАРСЬКО-ТУРЕЦЬКА ЗГОДА.

СОФІЯ, Болгарія, 13. липня. — Болгарія та Туреччина підписали сьогодня договір, після якого обовязуються не нападати одна на другу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИКОНАВЦІ ЗАКОНА ОБУРЕНІ ВИКОНУВАННЄМ ЗАКОНА

У місті Ірі, в стейті Пенсилвенія, сталася в минувшу середу подія, яка певно дасть нагоду неодному голосови про прогибіцію в Америці й поза границями.

У тому місті відбувалася від кількох днів ковенція стейтових шерифів. У вівторок вечером учасники конвенції урядили собі банкет. Підчас банкету, коли забава, розмови й промови були в повному розгоні, на банкетову салю входить державний прокуратор повіту Кроворд та повітовий детектив, захоплюють фляшки, розставлені на столі, та арештують готелевого послугача, котрий сі фляшки доставляв. Кількох учасників конвенції предложило за арештованого бонди і його випущено на волю до розправи, яка має відбутися в вересни, а на якій його будуть судити за — нарушенне прогибіційного закона, себто за доставлювання алькоголічних напитків.

Та се ще не конець скандалу. Коли детектив пробував арештувати готелевого послугача, президент банкету й організації шерифів спротивився арештованню, а він та його товариші по уряді навіть фізично напали на детектива. На другий день прокуратор своїм словом ручив, що в фляшках були „горячі напитки", хоча фляшки мали наліпки неалькоголічного пива, та що шерифи кидали на детектива й прокуратора фляшками. Він заявив, що ревізія на бенкеті доказала, що богато шерифів запивається у дикий спосіб.

Скандал мав ще одну небувалу приграву. Нововибраний конвенцією президент шерифської організації стейту Пенсилвенії заявив свое обуренне з приводу „наїзду" прокураторії на банкет та неоправданого обжаловання за запиванне. Щоби дати публичний зовнішний вислів свому обуренню, президент шерифської організації порадив шерифам вибратися на докінченне своеї конвенції зі Злучених Держав до Канади. Конвенція так і зробила та перебралася до Порт Довера, в канадійській провінції Онтаріо.

Не треба додавати, що се таке шерифи. Після англійського права се були головні виконавці вироків суду та хоронителі мира в повіті. Як хоронителі мира вони в деяких случаях мають навіть малі судейські права. Вони доручують позви, цивільні й карні, та дивляться за арештованими, дбають за виконанне судових присудів. Правда, їх роля підчас страйків робітничих відобрала їм богато доброго імени, але їх влада, як важних адміністраторів права, ще при них лишилася.

Тому й треба признати сю подію в Ірі справдішним скандалом для правових умов в Америці. Нагоду до сього скандалу доставив знова прогибіційний закон. Як видно, його не шанують навіть ті, що їх закон покликує до виконування закона.

ВОДА НА МЛИН НАШИХ ВОРОГІВ

Семий рік у Львові виходить відновлений Літературно-Науковий Вістник. Начальним редактором його є добрий український публіцист, старий ідеольоґ самостійности України, др. Дмитро Донцов.

Тяжкі умови життя після военної руїни, а ще тяжчі умови національного життя після тимчасової невдачі у визвольній боротьбі українського народу, роблять видання та проваження такого журналу, як Літературно-Науковий Вістник, надзвичайно складним та тяжким. Лише енерґія та уперта праця начального редактора ЛНВістника дали можливість зібрати певний штаб постійних співробітників журналу та дати живучість і яскравість думок, виложених на його сторінках. Навіть на Радянській Україні числяться з ЛНВістником і немає його числа, якого большевицька преса не піддалаби всебічній критиці та не вела кождого разу полеміку з „крамольними" ідеями, які пропаґує ЛНВістник.

Особливо гостру полеміку большевицька преса провадить з самим редактором Вістника д-ром Д. Донцовим. Майже кожна стаття його на політично-національну тему викликає в большевицьких скрипоперів приступи „публіцистичної" скаженини й вона всіми силами свого мізку, розпеченого примарою українського націоналізму, який проповідує ЛНВістник, старається збити арґументи Вістника. Так само в царські часи „казьонная" преса, лише з меншою нервовістю та завзяттям, воювала проти писань д-ра Д. Донцова, коли він був на іміґрації. Та цареславна преса, так само, як сучасна комунославна, знала, що зерно українського націоналізму, посіяне хоч і закордоном, попаде на плодючу українську землю й своєчасно принесе плоди, від яких московському імперіялізмові не поздоровиться.

Тоді воювали з крамолою українського сепаратизму, українського націоналізму чорні „казьоннне" скрипопери, воюють і сучасні й роблять це не лише за плату, але й зі страху. В гарячку кидає їх, коли вони лише подумають, що, а гляди, візьме тобі український Мазепа та й воскресне до боротьби, але вже не в образі старого, хворобою підточеного гетьмана, а в образі многоміліонового українського народу. Так саме й червоні дивляться на український національний рух, як на мазепинство, але вони на все вживають своїх власних арґументів, щоби лекше було шахувати темні верстви, на яких завжди спирався й тепер спирається московський імперіялізм. Тому царське „мазепінство" назвали большевики тепер „контр-революцією", „запроданством фашизму" і т. д. Називають вони стремління українського народу до державности ріжними іменами, відповідно хвилевим обставинам та своєчасности гасла, з яким треба в цей мент провадити боротьбу.

Отже, коли большевики ведуть боротьбу з ЛНВістником і, як звичайно, свої червоні, отруйні стріли направляють на редактора його, то це для нас цілком зрозуміле й льоґічне. Але ми з краевої преси бачимо, що й у націоналістично-галицьких ґазетах теж ведеться кампанію проти редактора ЛНВістника. Правда, вони мають для того свої причини політичного характеру, але в таких випадках полеміка не повинна вестися в той спосіб, як вона ведеться. Власне тепер вона переходить на просту травлю на його редактора. Отже тактика червоних скрипоперів.

Правда, др. Донцов часто нападає на УНДО, чи на „Діло", чи взагалі на українських політиків у Польщі за їх опуртунізм, за відсутність яскравої лінії в обороні інтересв українського народу під польською окупацією. Правда, він безжалістно критикує всяке угодовство, всяке ослаблення в боротьбі за українську державність, осуджує міщанський спокій та самодовольство, коли щось маленьке, незначне вирвуть наші політики з рук польського окупанта. Та на ті слова критики треба менче обурюватися, а за те більше прислухуватися до його голосу критики.

Др. Д. Донцов в своїх статтях кличе український загал, а передовсім його провідну верству, до активности, до поступу вперед, до виходу з манівців на широкий шлях національного будівництва та національної боротьби, а стареньких декотрим (не літами, а духом) публіцистам та послам не дуже то подобається ставати на шлях невсипущої національної роботи, на шлях тяжкої боротьби й мозольної праці над будуванням справжніх міцних підвалин української державности. Їм далеко краще залишитися в межах льояльности й „шумної" каварняної політики, ніж працювати над собою, ніж неустанно працювати над своїм народом.

Напади на ЛНВістник та його редактора в богато зглядах самозрозумілі, але в теперішну хвилю, коли проти нього ведуть завзяту кампанію також і місцеві большевики під проводом большевицького консуля, який проти ЛНВістника збирається навіть видавати другий журнал, того рода виступи проти ЛНВістника не можна признати корисними для українського народа. Сі виступи можуть легко покінчитися тим, що з них остаточно скористає тільки чужа, большевицька сила.

Ми віримо, що розум здорового націоналізму й інстинкт національної самоохорони переможе, а не особистість публіцистів ворожих ЛНВістникови й не большевицьке золото, зі шкурою стягнуте з українського селянина.

Берко Розенцвайґ оженився нещасливо. Щодня як не було суперечки, то була бійка. Обоє пішли до рабіна. Рабін питається Берка: „То ти, Берку, хочеш розвестися з твоєю жінкою?" „Хочу", відповідає Берко. „Добре, — сказав рабін — а ти, Саро, хочеш також розвестися з твоїм чоловіком?". „Хочу", відповіла жінка. „Якжеж я можу дати вам розвід, коли ви обоє маєте такі однакові думки?!"

ЩО ВЕЛИКІ ЛЮДИ ГОВОРИЛИ ПРО ЛАЙКУ.

Що кажуть моралісти про образу.

Біблія каже: Не лихословте один другого, браття.

Біблія теж каже: Постав сторожа над своїми устами, і стережи браму своїх губ, бо пльоткар є гірший ніж злодій.

Звідки береться лайка.

Джансон, великий анґлійський писменник, говорив: „Лайка се пімста боягуза".

Доґлас Джеролд, великий анґлійський автор повістий, писав: „Лайка се гадюка і то крилата. Вона й літає й повзає".

Чи штука лаятися.

Анґлійський письменник Адисон сказав: „Ніхто вже не є такий слабий, щоби не потрафити придумати якихось малих видумок на образу свого противника".

Хто слухає лайок.

Конфуцій, великий китайський релігійний провідник сказав: „Лайка просякає в мозок, як вода в низько положені й мочарові місця, де вона загиивається і засмерджується".

Анґлійський письменник Адисон сказав: „Дурна то женщина, котра думає, що всяка образа других женщин є похвалою для неї".

Хто повторяє лайку.

Бен Джансон, анґлійський драматичний автор, сказав:

„Не дивуйтесь людям, що лаються. Вони говорять тому, що звикли, а не тому, що я собі на те заслужив. Вони лаються по звичці, як собаки привикли брехати".

Анґлійський маляр Лейтон сказав: „Лайка скоро вмерлаби з голоду, якби ніхто її не приняв у хату".

Епископ Гол сказав: „Не булоби так богато лайливих ротів, якби не було так богато охочих на лайки вух".

Що таке образа.

Вашинґтон Ґледен, американський автор сказав:

„Лайку треба зачислити до брехні. Мимо сього її треба вважати за брехню специяльної кляси, подібно як підхлібство се також брехня, але иншого рода. Лайку треба вважати за брехню осібної кляси на те, щоби її осібно напятнувати".

Французький лікар і автор Жесеф Рус писав:

„Що се таке лайка? Се засуд, який видають в неприсутности обжалованого, при замкнених дверях, без оборони й відклику судді, заінтересовані в присуді й настроені проти обжалованого".

Хто вживає лайки.

Американський політик Бенкрофт сказав:

„Чим більше жінка винувата сама, тим більше лає чоловіка. Серед мущин, на десять лайливих, девять належить до розчарованих людий".

Сааді, один з найславнійших поетів Персії, сказв:

„Коли яка падлюка не може дорівняти тобі в чесноті, то вона зі злоби стане зараз тебе плюгавити".

Анґлійський драматичний автор Гей сказав:

„Я ненавиджу чоловіка, що думає будувати собі імя на руновищах чужої слави".

Коли не стане лайки?

Гер, анґлійський теольоґ, сказав:

„Коли люди перестануть пускати лайки? Коли не стане для них слухачів".

Німецький фільософ Кант сказав:

„Потерпи ще хвилину. Лайка не вічна. Правда мусить побідити. Вона скоро за тобою обстане".

Наслідки лайки.

Паркер, відомий американський мораліст, сказав:

„Не кидай болотом. Можеш не поцілити, а руки собі все забрукаєш".

В. Кедровський.

1917 РІК.

(157)

Промову свою я говорив з чверть години і здавалося вичерпуючо зясував ситуацію і наші наміри, налягаючи на те, що коли влада в Петрограді і всій Росії перейшла би до большевиків, то ми, Українці, волимо, щоби на Україні вона перейшла в національні руки! Сими словами я і закінчив свое слово. Після сього доводилося ще мабуть з чверть години давати пояснення на ріжні запитання, як щирі, так і провокаційні.

Не чекаючи неминучих виступів проти мене опозиції, я попрохав вибачення, що не маю часу вислухати опонентів і задишив помешканне.

Уже у дворі догнало нас декілька юнаків-Українців, які подякували за те, що ми завитали на збори, хоч попали туди ми зовсім випадково, довідавшись про них на улиці від одного з членів Всеукр. Ради Військових Депутатів. Тут уже підійшли юнаки-гарматчики і заявили, що їх школа до Українців стріляти не буде, для чого вони навіть повиймають замки зі своїх гармат, які стоять біля штабу Округи. Свою обіцянку вони виконали точно.

В туж ніч у сій школі був командир полку, сформованого з членів III Військового Зізду, М. Галаган, якого С. Петлюра просив поїхати туди, щоби перешкодити виступити школам юнаків у район кадетського гаю, куди Штаб Округа дав наказ стягуватися свойому війську для заняття позицій, а в школі сій вони повинні були одержати точні директиви.

Про свій побут там М. Галаган оповів мені таке. Поїхав він туди з вирішенням поводитися як представник одинокої влади в Києві, Центральної Ради, хоч вона тоді ще фактично влади не мала. Там він звернувся до начальника школи з катеґоричним домаганнем не виводити юнаків до кадетського гаю, а чекати наказу від Центральної Ради. Начальник школи з початку поставився досить зневажливо і навіть ворожо до вимоги Галагана, заявляючи, що ніякої Центральної Ради він не знає, а виконує накази лише Штабу Округа. Тоді Галаган катеґорично заявив, що Штаб Округи уже втік і одинокою законною владою в Києві і на Україні є Центральна Рада. Між иншим тоді штаб нікуди не тікав, а стягував сили до дальшої боротьби. Сі слова і катеґоричність Галагана вплинули на начальника школи так, що він зовсім спантеличився, встав на ноги, до того часу сидів у досить незалежній позі, витягнувся перед Галаганом по військовому та почав відразу величати його трохи не „Ваше Правосходітельство" і попрохав дати час порадитися з „гаспадами офіцерами", для чого пішов із ними в сусідню кімнату. Біля Галагана залишився, запобігаючи перед ним, помічник начальника школи, який очевидно радий був „случаю вислужитися".

Поки там начальник школи вів нараду, Галаган заагітував*) помічника начальника школи, малюючи йому „блестящую карієру" на українській службі і тут же словесно, в імени Центральної Ради, призначив його начальником школи і доручив командувати юнаками. Той з радістю приняв се „призначенне" і негайно став до виконання своїх обовязків. Отже юнаки, ця найбільша сила Штабу Округи, були сим остаточно здеморалізовані і унешкідливлені для нас, переставши виконувати накази Штабу. Звичайно, концентрація військ у кадетськім гаю провалилися і через два—три дні Штабови Округи дійсно довелося тікати, а тимчасом він мав у себе таку кількість війська, що міг би розбити й наші сили і большевицькі, особливо якби юнаки були зберігли йому послух.

Уже вдосвіта я закінчив свій обїзд Києва і зясував, що коли вміло використати ті сили, які маємо і при зневтралізуванні юнаків, можна нам виступати рішуче, маючи певні шанси на перемогу штабу, а з большевиками потім буде легше дати собі раду, бо хоч і було на їх боці богато салдатів, вони не мали орґанізуваних боєвих частин. Тому, використавши їх для спільної мети повалення влади Тимчасового Уряду в Києві, можна було не гаючись закріпити сю владу в українських руках.

*) М. Галаган протестує („Нова Україна", кн. 2-3 за 1925 р.) проти вживання „заагітував", а він каже, що він просто „призначив" його командувати школами, не маючи жадного вповноваження на те. Я залишаю й далі „заагітував", щоб не сказати „обдурив", або „спровокував".

Заходжу в штабову кімнату і бачу, що тут усі перетомлені, міцно сплять. Капкана між ними нема. Буджу декого і наказую негайно розшукати його. Минає година, дві, три. Наступив уже добрий ранок, а його знайти не можуть. Зник кудись.

Сходячи в низ в осьмій годині на засіданне революційного комітету, я стрів кілька старшин із найблизшого персонального оточення Капкана. Питаю: „Де дівся полковник Капкан, що його не можна найти?"

„А він у ночі спішно поїхав за своїм полком на фронт, аби скорше привезти його до Києва!"

— Як так поїхав?! — Я аж підскочив. — Добре командуванне. Попросту втік, здезертирував від небезпеки! Чиж справді се так?...

„А що він має тут робити, коли військо усе не приходить і не приходить. А коли він сам прийде з Богданівським полком, тоді й діло буде".

Чую „розумну" відповідь від сієї досить таки розхлябаної братії.

Довелося уже не йти на засіданне революційного комітету, а самому взятися до праці у штабі, аби нарешті установити звязки з українськими військовим частинами у Києві, та підготовлювати їх до концентрації для рішучого виступу.

В той самий час післав я негайно зібрати на спільне засіданне членів Ґенерального Комітету, Всеукраїнської Ради військових депутатів, президію 3-го всеукраїнського військового зїзду, та представників українських залізничників.

О 10 годині розпочалося се бурхливе засіданнє в помешканню Ґенерального Комітету на Ґімназійній ул. ч. 5. Після моїх інформацій, ніхто не подав голосу про те, щоби утримуватися далі від активного виступу. Відразу почали обговорювати лише орґанізацію сього виступу та засоби, якіб могли допомогти найбільшому його успіхови. Тут звернув на себе загальну увагу своїми рішучими, ясними й конкретними пропозиціями штабс-капітан М. Шинкар, член Всеукр. Ради військових депутатів, який уже й давніше визначався своєю енерґією, орґанізаторськими здібностями, тактом і рішучістю. Він між иншим нарисував коротко, але найбільше конкретно й ясно плян нашої дальшої боротьби. Він висловився рішуче за негайний перехід до активної боротьби і горяче, з великим піднесенням закликав „усіх смілих і відважних перейти від слів до діла, а всіх слабодухих відійти і ратувати свою шкіру, не перешкоджуючи боротьбі, в якій має рішитися доля України — бути чи не бути!"

У мене виникла думка запропонувати його кандидатуру на начальника штабу, тим більше, що в додаток він був боєвий офіцир. Моя пропозиція була одноголосно ухвалена і Шинкар став начальником штабу революційного комітету без відома того Комітету.

З огляду на зміну праці штабу треба було призначити і команданта військ у Києві.

Знаючи рішучість члена Ґенерального Комітету полков. Павленка Віктора, а разом із тим і слабість його орґанізаційних здібностий, я за браком иншого кандидата, гадаючи, що вся орґанізаційна робота буде лежати на Шинкареви а Павленко буде її санкціонувати, виставив його кандидатуру на команданта військ у Києві, які будуть вести операції проти Штабу Округи. Ся пропозиція теж була принята, хоч далеко не так однодушно й охоче, як кандидатура Шинкаря. Далі, давши мені директиви у відповідний момент на засіданні революційного комітету, в порозумінні зі штабом, довести до розриву там із большевиками, засіданне десь у 12-ій годині закінчилося.

В. Павленко почував себе трохи хорим і на засіданні не був, тому я пішов до нього в готель, аби переказати про вибір. Він з початку відмовився від приняття на себе командування, але по короткій намові згодився. Тоді ми пішли до Педагоґічного музею в штаб, де уже працював із новим складом співробітників Шинкаря. У нього уже був вироблений в основних рисах плян наших операцій. Коли я ознайомився з пляном Шинкаря і з його доцільними, короткими, ясними наказами, у мене, як кажуть, полегшало на серці і остаточно укріпилася віра в нашу перемогу.

Голова Президії Ґенерального Комітету С. Петлюра, занятий засіданнями в Ґенеральному Секретаріяті, верховно-революційному Комітеті та иншими військово-політичними справами, близшої участи у військово-технічній справі, а зокрема в боротьбі нашій зі штабом округи не брав а тому дотикався сих справ лише спорадично. Я ознайомив його з постановами наради, на якій він був присутний лише коротко, та з тим, що штаб новий сформований, і переказав коротко початковий хід його праці. Петлюра цілком згодився з постановами наради про необхідність нарешті активно виступити. Все се мусів він довести до відома Ґенерального Секретаріяту, як факт рішений невідклично.

В першуж добу праці нового командування нам щастилося. Коло 9—10 години вечером, сидючи в кімнаті революційного комітету з черговими його членами, ми почули могутній спів на улиці „Ще не вмерла Україна".

Я миттю вибіг на ґанок будинку Центральної Ради, і тут при світлі уличного освітлення розглядів вишикувані лави війська, яке, не вертаючи уваги на дощ, що в той час періщив, співало перед Радою національний гимн. Мокрий прапор вітер ледви розвивав...

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АМЕРИКАНСЬКІ КАЦАПИ ТА МОСКОВСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА.

Є в Филаделфії якась „Правда". Ціль тої „правди" сичати на Українців, які хочуть бути вільними, а не рабами. Чи правду сичить, для неї неважно, аби сичати. Як „Правдою" зветься, то думає, що їй все вільно.

Час від часу тицьнуть мені тую шмату на „малоросійском язикє". Натягаю я тоді рукавиці, щоб не поваляти рук, вбираю окуляри (аби зір не псувати) і переглядаю.

Та тяжко читати тую макулятуру. Приходиться часом три години стратити на се читаннє, а деколи то хіба словара шукай, щоби найти значіння якогось „кацапського" слова.

Але я терпеливий. Таки дещо прочитаю. І от подибую я в тій „Брехні", що „Правдою" називається, звідомлення зі зїзду кацапів, що відбувся у Львові. На тому зїзді виступали кацапчуки з Галичини і Волині та говорили, що їхнє „посполите рушення" відновляється. Очевидна річ, бо прибули нові сили з Волині та Пинщини, а там є такі кацапи, вже цілком поспілі, мов гарбуз в осени.

Звичайно, найбільшими ворогами кацапів признано Українців, які не дають кацапам поширюватись. Не дивуюсь я тій постанові. На теж і на зїзд Ляхи дозволили, щоби мав іти під проти-українським прапором. Але от цікаво почитати, що написав Москаль від імени Лемків до Америки.

Американський кацап І. Кохан, приїхав у рідне село на Лемківщині й підбурив громаду перейти на московське православе.

От громада й перейшла, а тепер пишуть, що їм приходиться боротись зі своїми ворогами Українцями, які є „римськими слугами". Виходить, що греко-католицька церква тим, що перейшли на православе, не дала церковних річий ні другого церковного маєтку. За се православні винують Українців, і за се всіх Українців прозивають слугами Риму.

Скільки тут дурниць напплела ся „Правда" за короткий час, то дійсно можна подивуватися. Наперед церковних річий греко-католицька церква не дала на основі права не українського, а польського. Такий закон тепер у Польщі, і тут нема ні заслуги Українців ні вини. Якби так свідомі українські люди перейшли на українське православе, то й їм таке случилосяби: і їм теж не далиби католики церковних річий. І як теперішні кацапи перейдуть відтак назад на католицьку віру, то російська православна церква буде могти задержати їм церковні річи. Таке право в Польщі, і тільки дурак або брехун може винувати тут Українців.

При чому тут зрештою Українці? Чому якраз їх називати „римськими слугами"? Чи нема „коренистих галицьких галицьких москалів", що належать до римської церкви? І кілько священиків признається за руских? кілько крилошан? Чи то все теж римські слуги?

Тай чим була громада, котра тепер навернулася, до навернення? Римською слугою? А другі громади, що далі держаться католицтва, се теж римські слуги?

Пощо лаяти других людий? Пощо вживати визиванок? Не вистарчає сказати, „я за російською православною вірою, бо то віра моїх дідів?" Треба таки доконче вилаятися на когось? Треба конче комусь пошлякувати? Треба доконче, аби з рота смерділо? І се все для ширення віри?

Хочуть нам сказати, що вони найшли в російській православній церкві якусь кращу віру. Справді найшли? По чому пізнати, що найшли? По тім, що лаєтеся? Що брехні плетете? Що мішаєте політику з церквою? Що національне відступство закриваєте шуканнєм кращої віри?

Ось лишіть уже ту „правду". Хто в неї може повірити?

Православний, але Українець.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Заходи коло будови Народного Дому.

Дня 8. липня ц. р. відбулися в домівці Рідної Школи збори українських товариств, які поставили собі за завдання збудувати Український Дім в Честер, в якому має бути примішена Рідна Школа і 5 честерських товариств. Збори відбулися після полудня при численній співучасти громадян і громадянок.

На зборах були присутні також гості з Филаделфії: п. Пашук і др. Клодницький.

На зборах, якими проводив п. Білоруський, обговорювано дефінітивну назву дому, (який незабаром зачнеться будувати на закуплених уже трох лотах), справу чартеру і бондів.

Справу назви і чартеру реферував гром. Білоруський, а справу бондів гром. Пашук.

Др. Клодницький говорив, що найголовнішою справою в даній акції є основа інституції. Доброю основою своєї домівки буде не назва „Український Народний Дім", чи „Американсько - Український Горожанський Дім", як обговорювалось на зборах, **але доброю, цементовою основою інституції буде статут, який ясно має означити права і обовязки (взаємовідносини) товариств, які взялись до збудування дому.**

По довших дискусіях над справою дому збори рішили скликати еще раз **загальні збори, на 22. липня,** на яких усталиться назву інституції та прийметься доповнений статут, який окреслить права і обовязки товариств будуючих дім та подасть плян адміністрації дому.

Треба вірити, що загальні збори 22 липня вирішать всі справи дому і Честерці зачнуть в як найбільшій згоді будову дуже потрібної своєї інституції.

В. К.

СВЯТА СІМКА.

Історія „святої сімки" датується щонайменше від 3.000 літ. Число 7 вважали святим найстарші культурні народи, Індійці, Вавилонці й Китайці. Вже в старих індійських книгах „Ведах" сказано, що бог сонця й огню має сім промінів, повстав із сімох небесних струй, а уживає сім коней в 7 язиками. У старих релігійних браманських заповідях сказано про 7 пекол і 7 небес, пости тревають 7 днів і є 7 способів, якими можна доробитися богацтва. Також у будизмі відграє число 7 визначну ролю. Небаром після свого народження зробив Будда — так каже легенда — 7 кроків на північ, 7 днів пізніше померла його мати, приготовлявся 7 тижнів, заки став проголошувати свою науку і був власником 7 підземних скарбів. Вавилонці вірили, що є 7 світів, 7 рік, 7 вітрів і 7 злих духів, яким приписували у вину затьміння сонця. Подібне приписували сімці і Китайці, де приміром цісаря 7 днів по смерти вкладали у домовину, а щойно за 7 місяців хоронили. Таксамо вірили Перзи, Медійці, Асирійці й Єгиптяни. Також старинні Греки належали до почитателів числа 7. Язон і Медеа мали, так каже легенда, 7 синів і 7 дочок, виправу проти Теб вело 7 вождів. Також в Гомеровій „Іліяді" й „Одисеї" відграє 7-ка велику ролю. Аяксів щит зроблений зі 7 шкір. Агамемнон дає в дарунку огірченому Ахілеві 7 триніжків, 7 гарних жінок і 7 богатих міст. Та найбільшої пошани зазнавала сімка в релігії і в життю Жидів. Семий день є днем відпочинку. Золотий свічник у єрусалимській святині мав 7 рамен, а на кожному 7 лямп. Коли Авраам був у незгоді з царем Абімелехом, післав йому 7 овець. Його внук Яків зобовязався заробити собі гарну Рахелю за 7 літ, Йов мав сім синів, відвідало його сім приятелів і були в нього 7 днів. Було 7 Макавеїв, а Ной взяв на свій ковчег 7 пар звірят і т. д.

ДРІБНИЧКИ.

Хусточок до носа стали вживати щойно в XVI. столітті і то у Венеції. Століття цілі минали заки хусточка поширилася по цілій Европі. Та взагалі хусточки вживали лише управилеєні кляси; щойно пізніще разом з розвитком поступу ставалася хусточка предметом загального вжитку. — Ледова гора, що знімається сто метрів понад поверхню моря, є під водою сім разів глибше. — Людська голова має 77 мязів. — Кров є в організмі 13-ою частю загальної ваги людини. Тому у дорослої людини повинно бути 5—7 кг. крови. Крізь серцеві клітинки переливається на одну мінуту 4—5 літрів крови, а після їди 7 літрів. — Лилик має кров теплу на 40 степенів Цельзія. — Старинні Єгиптяни робили мумії так, що з тіла мерця випускали внутренности, тіло клали у концентрований розчин кухонної соли і так переховували. Мумії вдержувалися головно завдяки кухонній соли, а інші есенції (пальмове вино, віск і живиця) мали тут дрогорядне значіння.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет надіслали: о. М. Кашуба, Дітройт, Мишиґен; гр. Петро Гірний, Колорадо Спрингз, Колорадо.

Петро Гірний. — Наша ґазета не може подавати звітів зі збірок на приватні цілі, хочби вони були по своїй суті похвальні, вже хочби зі сеї причини, що таких збірок є дуже богато. До того наша ґазета се орґан запомогової орґанізації, яка й мусить стояти на засаді, що людина не повинна опиратися на приватну ініціятиву в допомозі, але покладатися на орґанізацію, на орґанізовану поміч. Поміщувати звіти про такі приватні збірки в нашому орґані значилоби стільки, що рубати галузу, на котрій він сидить. Редакція моглаби згадати про таку збірку, колиби сей, що одержує допомогу, находився в виімкових умовах, колиб він не мав часу приступити до Союза, або збірка надавалясяб до проголошення як новинка. Коли в сьому случаю, про який ви говорите, зайшли такі обставини, просимо дати нам знати. — Ваша допись добра.

Михайло Зощенко.

ЩО СПІВАВ СОЛОВЕЙКО

(4)

Страшно схвильований Билинкин сказав зїдливо, що він ходив із Оленкою на прохід і купував їй нераз цукорки та халву а двічи по китичці цвітів, але зате не предкладає рахунків мамусеньці. На це Оленка закусила губи та сказала йому, хай не бреше так безсоромно, про халву нема й бесіди, то були радше цукорки і малесенька киточка фіялок, зовсім безвартісна, що вже на другий день зівяла. Сказала це тай вибігла з кімнати й оставила все на божу волю.

Билинкин хотів бігти за нею та просити в неї прощення за недокладні дані, але знову став свaритися зі старою, назвав її чортицею, плюнув на неї та вибіг із хати.

Два дні обертався Бог вість де. А як вернувся, сказав офіціяльним тоном, що вважає неможливим відтепер жити у цій хаті. Два дни пізніше перепровадився Билинкин на оженився з Марусею Овчинніва. Оленка за той час демонстративно лишилася в своїй кімнаті.

Автор не знає подробиць переселення, не знає теж, які то гіркі хвилини переживала Оленка. Тай чи пережила їх. І чи може Билинкинові було жаль або може він зробив це все зовсім свідомо і рішучо. Автор знає лише, що Билинкин після переселення ще довгий час а також після того, як оженився з Марусею Овчинниковою, заходив до Оленки. Й обоє, навіщені тяжкою долею, сиділи разом і говорили нічого незначучі слова. Лише деколи згадували своє минуле, говорили про нього усміхаючись сумно-спочутливо та ледви здержували сльози.

Часом заходила у кімнату також і мати тай тоді всі троє оплакували свою гірку долю.

Пізніше перестав Билинкин заходити до Рундукових. Колиж Оленку стрінув на вулиці, здоровив її чемно і здержливо та переходив попри неї...

V.

Так скінчилася любов.

Ця любов напевно не скінчилася би так в інших часах, скажім за триста літ. Вона, любий читачу, розвинулася булаб як повна, гарна цвітка. Одначе життя диктує свої закони.

На закінчення цього оповідання хоче автор згадати, що він підчас тої звичайної любовної історії дався захопити трохи почуванням героя тай призабув про соловейка, про якого так загадочно згадувалося в заголовку.

Автор боїться, що чесний читач або складач або якийнебудь розпучливий критик як прочитає цю історію, може трохи розсердитися.

— Даруйте, — міг би сказати той або цей — а деж соловейко? Чому закручуєте нам голову та заманюєте читача гарним заголовком?

То без сумніву було би смішно зачинати наново цю любовну історію від самого початку. Автор навіть і не хоче пробувати цього. Автор хоче лише пригадати деякі подробиці. То було в цьому жарі, в цьому найвищому моменті їх почувань. Билинкин ішов із дівчиною за містом і вони до пізної ночі гуляли по лісі. Там слухали співу соловейка або жужжіння комах і стояли довго неповорушно. А потім Оленка певно заломила руки тай спитала:

„Івасю, як гадаєте, що співає соловейко?"

На це Билинкин звичайно відповідав здержливо:

„Він хоче їсти, тому співає".

І щойно пізніше, як трохи краще пізнав душу дівчини, відповідав іще більше виминаючо і загадочно. Він здогадувався, що може цей птах співає про будуче гарне життя.

Автор є цілком тоїсамої думки тай тому говорить про будуче гарне життя, скажімо, за триста літ або може навіть і скорше.

Так, читачу, хай би ці триста літ проминули наче сон а щойно тоді зачалося би справжне життя. А колиб і тоді ще зле жилося людям, то автор із розчаруванням у серці почуватиметься наче ця зайва фігура на тлі незміненого життя.

І тоді ще є час кинутися під найближчий трамвай.

ЯК ВИСМІВАЛИ ВИНАХІДНИКІВ.

Коли перед 100 роками винайшли залізницю, то-то було сміху з ідеї винахідника! Теоретики доказували, що є річчу неможливою, щоби сталеві колеса могли довший час порушатись по шинах, а один француський фізик математично доказав, що є виключене посувати колеса за поміччу парової сили. Працю фізика відзначила парижська академія премією, але залізниця не оглядалась на теорію й таки поїхала. Баварські учені були думки, що ані машина, ані вози, ні люде, ні звірята не видержать сильного тиснення воздуха і що по обох боках залізничого тору треба поставити високий паркан, щоби людям не закрутилося в голові. Пруський генеральний управитель почти думав, що залізницею ніхто не буде їхати, бо вже прискореною почтою мало хто їде. Та досвіди показали, що ті всі теоретичні міркування були хибні.

Також і пароплав належить до висміяних винаходів. Один англійський професор науково ствердив, що скорше можна буде на місяць поїхати, ніж пароплавом по океані. Тимчасом рік пізніше, 1819, поплив таки корабель „великою водою".

Коло року 1740 винайдено громозвід, але його винахідника рівнож висміяли.

Француського інжиніра Лебон, який хотів запровадити в парижі газове освітлення, стрінула така сама доля. Назвали його дураком, який не знає чого сам хоче. Тому, що в році 1804 його замордовано, одержав Париж ґазові ліхтарні аж 1818 року.

Звідки беруться метеори, сьогодня загально звісно, але перед 150 літами не мали про це поняття навіть найрозумніші люде й коли хтось представив своє відкриття парижській академії, названо його ослом. Прецінь — казали — кожний знає, що в небі нема жадних камінів, які можуть звідтам падати; це є прецінь ясне. Тоді навіть директори музеїв повикидали метеори з своїх збірок. Аж коли в році 1803 нападала їх в Нормандії (Франція) більша кількість, отворилися очі й француським ученим.

Парижська академія взагалі уміла сміятись; так зробила вона з Едісоновим фоноґрафом. Перший раз представлено академії той винахід дня 11-го березня 1878, але один учений візвав присутних не дави дати піддурити.

„Експериментатор говорить черевом і хоче в нас вмовити, що це робота нового винаходу. Досить тої комедії! Прецінь ми ще не здуріли та не повіримо, що нужденний кусок металю може наслідувати людський голос!" І не повірили. Аж згодом побачили, що винахід правдивий.

В давніщих часах часто висміювали летунів. І так віденський драматичний артист др. Рудольф Тирольт оповідає цікаву історійку про звісного графа Цепеліна:

„Коли я в році 1899 скінчив свій гостинний виступ у корольвськім театрі в Штутґарті, сидів я при спільнім обіді в готелю. В куті їдальні впав мені в очі дуже живий старший панок, який старався щось вияснити зібраним довкола нього офіцирам. Я запитав свого сусіда, чи знає того пана. На це відповів мені Шваб у тоні добродушного співчуття: „То є дурак! Якийсь ґраф Цепелін. Наївний чоловік думає, що зможе їхати в воздусі".

Коли великий фізик Ґальвані відкрив в році 1791 електричну струю та хотів задемонструвати свій винахід на стегнах жаби, зібрані учені перервали йому загальним реготом. Назвали його „учителем танцю для жаб". Довший час не смів Ґальвані давати виклади про свій винахід.

Дуже висміювали німецького ученого Райса в Мангаймі тоді, коли він демонстрував зібраним телефоном. Отверто казали йому, що таку штучку є добре показати на ярмарках, але поважним людям годі цим займатись..

Тирольського теслю Мітергофера можна сміло уважати за винахідника машин до писання. Його модель такої машини власти одначе в році 1866 відкинули і так вмер Мітергофер як висміяний ґеній.

В часи летів через океан смішно виглядає історійка з одним патентом, що сталась в Берліні. На початку 90 років минувшого століття звернувся один винахідник до берлінського уряду з просьбою уділення йому патенту на летунський апарат з мотором і крилами. На це відповів уряд коротко: „Летунський апарат тяжчий ніж воздух, є технічною неможливістю, а на технічно неможливі винаходи годі уділювати патенти".

Як бачимо, дуже легка річ висміювати чужі ідеї, до того не завдаючи собі труду переконатись о їх доцільности. Все, що нам видається цілком новим, дотепер небувалим — все те згори відкидаємо. Це можна сказати не лише про нові ідеї на полі техніки, але також і в громадянському життю. Особливо у нас, Українців, маємо спеціяльні типи, які згори відкидають всяку нову думку, ініціятиву других.

Скільки нераз треба звести боротьби з таким неґативним типом, скільки треба стратити дорогого часу на оборону нової, але слушної ідеї, скільки нераз і матеріяльних жертв треба понести, щоби видержати напади тих неґативних, руйнуючих типів. Аж з часом, коли наперекір заскорузлим, темним умам нова ідея таки вибор собі право горожанства і загал йде на сторону ініціятора нових кличів, аж годі і вперті головні поборники коряться побідній ідеї... Це можете дуже часто спостерегти в українському громадянському життю. І впрочім не дивно: вже така людська вдача, що до всього нового відноситься з недовірям.

В школі.

Учитель: Що то є гіпокрит?

Ученик: То є приміром такий хлопець, що йде до школи, а усміхається радісно.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за червень 1928 року.

Число відділу	Члени	Відділи з каси	З пушок	З підприємств	Не члени	Разом
1	$ 29.00	$	$	$	$	$ 29.00
89	8.00					8.00
102	7.50		2.50			10.00
112	5.50					5.50
116	3.00					3.00
133	57.00					57.00
137	5.00					5.00
138	11.60					11.60
186	2.00					2.00
207		5.00	18.85			23.85
209	13.00					13.00
220	37.00					37.00
251	11.00		3.30			14.30
288				41.67		41.67
290	7.50					7.50
324	39.00		20.42			59.42
334	9.00					9.00
338	7.50	25.00		1.50		34.00
358	20.00					20.00
371	16.25		4.95		1.00	22.20
392	4.00					4.00
	$ 282.85	$ 30.00	$ 50.02	$ 43.17	$ 1.00	$ 417.04

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

по конець червня 1928 року.

Члени У. Н. Союза зложили жертв у червні 1928 р. $282.85
Відділи У. Н. Союза жертвували зі своїх кас 30.00
Дрібні жертви, зібрані до пушок заходами членів У.Н.С. 50.02
Дохід з підприємств, уладжених поодинокими відділами У. Н. С. 43.17
Жертва від не члениці У. Н. С., прислана відділом У.Н.С. 1.00

У червні 1928 р. вплинуло жертв на суму ....$ 417.04
По конець травня 1928 проголошено жертв на суму 37,813.93

По конець червня 1928 р. вплинуло жертв на суму $38,230.97

Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. Союза.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за червень 1928 року.

ВІДДІЛ 1.

Бр. св. Андрея в Шамокін, Па.

Жертва з каси відділу ....$——
Жертви від членів і з пушки проголошено.
Дісланo від части членів $29.00

Разом $29.00

Хімяк Василь $1.00
Матишак Павло 1.00
Кузьмич Петро 1.00
Сметана Марко 1.00
Глява Яким 1.00
Грич Методій 1.00
Бендас Марія 1.00
Старинщак Олена 1.00
Демчко Мойсей 1.00
Котанчик Павло 1.00
Нестерик Михайло 1.00
Вислоцький Гарасим 1.00
Корбич Роман 1.00
Ференц Іван 1.00
Шаршонь Петро 1.00
Кузьмич Іван 1.00
Сімкус Станислав 1.00
Козяр Мирон 1.00
Глива Яким 1.00
Шаршонь Олекса 1.00
Габура Никифор 1.00
Габура Евгенія 1.00
Габура Олена 1.00
Ковальчик Константин 1.00
Козак Іван 1.00
Козак Анастазія 1.00
Козак Семен 1.00
Козак Антін 1.00
Копистянський Іван 1.00

ВІДДІЛ 89.

Бр. св. Михаїла в Етна, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісланo від членів $8.00

Разом $8.00

Ванат Стефан $3.00
Павлишин Роман 2.00
Лесько Роман 1.00
Павлюк Василь 1.00
Тимус Григорій 1.00

ВІДДІЛ 102.

Бр. св. Петра і Павла в Клівленд, О.

Жертви з каси відділу, від членів, з пушки і від одного не члена проголошено.
Дісланo від части членів $7.50
Іван Сидорович зібрав до пушки 2.50

Разом $10.00

Кривий Михайло $2.00
Павлечко Лука 2.00
Будованець Михайло 1.00
Кардамаш Кость 1.00
Митросевич Стефан 1.00
Гечар Гнат 50

ВІДДІЛ 112.

Сестр. Пр. Богородиці в Клівленд, Огайо.

Жертви з каси відділу, від членниць, з підприємства і з пушки проголошено.
Дісланo від части членниць $5.50

Разом $5.50

Салак Анастазія $1.00
Сарохман Ева 1.00
Дутковська Марія 1.00
Угрин Катерина 1.00
Ковалець Марія 1.00
Стиранка Катерина 50

ВІДДІЛ 116.

Тов. Вільних Козаків у Трентон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісланo від трох членів $3.00

Разом $3.00

Черкас Петро $1.00
Штипована Анна 1.00
Стадник Павло 1.00

ВІДДІЛ 133.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Нюарку, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісланo від части членів $57.00

Разом $57.00

Баран Андрій $1.00
Будник Олекса 1.00
Будник Антін 1.00
Бардаль Михайло 1.00
Ціхович Олекса 1.00
Чорномаз Володимир 1.00
Добушак Василь 1.00
Дольник Микола 1.00
Газда Семен 1.00
Глух Іван 1.00
Гладун Теодор 1.00
Галушка Кость 1.00
Головчак Стефан 1.00
Каськів Теодозій 1.00
Калушка Михайло 1.00
Кравчук Дмитро 1.00
Леськів Феська 1.00
Мачалаба Михайло 1.00
Мерц Петро 1.00
Озінко Василь 1.00
Оренчак Теодор 1.00
Пашків Стефан 1.00
Павлусь Стефан 1.00
Плякса Василь 1.00
Попаца Григорій 1.00
Романишин Григорій 1.00
Робертс Марія 1.00
Суханчак Григорій 1.00
Скібяк Дмитро 1.00
Стасишин Анна 1.00
Сурма, Антін 1.00
Стахов Микола 1.00
Сигалевич Пилип 1.00
Шрамек Альойзій 1.00
Шатинський Теодор 1.00
Турчин Іван 1.00
Весон Людвик 1.00
Вишиваний Михайло 1.00
Воробець Василь 1.00
Владика Дмитро 1.00
Брунька Микола 1.00
Данилевич Михайло 1.00
Гарасимчук Йосиф 1.00
Явдошак Олекса 1.00
Гіба Володимир 1.00
Кіт Володимир 1.00
Литвин Мирон 1.00
Маселко Михайло 1.00
Маселко Теодор 1.00
Пришляк Григорій 1.00
Птацник Василь 1.00
Рудик Ілько 1.00
Сайко Стефан 1.00
Стець Микола 1.00
Швець Ілія 1.00
Телевяк Павко 1.00
Весоловський Володимир 1.00

ВІДДІЛ 137.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Істон, Па.

Жертви з каси відділу, від членів, з підприємства і від не членів проголошено.
Один член зложив $5.00

Разом $5.00

Василь Дроботій $5.00

ВІДДІЛ 138.

Бр. св. Івана Хрестителя в Глестонбурн, Конн.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушки проголошено.
Дісланo від части членів $11.60

Разом $11.60

Сидорак Лука $1.00
Галуп Петро 1.00
Лата Микола 1.00
Ціжмак Томко 1.00
Папняк Йосиф 1.00
Шимрило Кіндрат 1.00
Гапкевич Максим 1.00
Шпак Петро 1.00
Карчмарик Денис 1.00
Кріль Пилип 1.00
Соляр Петро 50
Запотічна Ксенька 50
Стисло Михайло 35
Бомк Іван 25

ВІДДІЛ 186.

Сестр. св. Ольги в Макаду, Па.

Жертва з каси відділу ....$——
Жертви від членниць проголошено.
Дісланo від двох членниць $2.00

Разом $2.00

Кондаш Марія $1.00
Чмар Єлисавета 1.00

ВІДДІЛ 207.

Тов. Галицька Січ у Савт Дірфілд, Масс.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісланo жертву з каси відділу ..$5.00
Зібрано в церкві і до приватної пушки (збирав предс. Тов. Іван Костюк) 18.85

Разом $23.85

ВІДДІЛ 209.

Бр. св. Михаїла в Картерет, Н. Дж.

Жертва з каси відділу ....$——
Жертви від членів проголошено.
Дісланo від части членів $13.00

Разом $13.00

Місяк Теодор $1.00
Гінда Йосиф 1.00
Цар Ксаверій 1.00
Вадяк Михайло 1.00
Капусняк Іван 1.00
Войнаровський Юрко 1.00
Ярощак Стефан 1.00
Дацко Теодор 1.00
Коцаба Михайло 1.00
Бобенчак Михайло 1.00
Савчак Олекса 1.00
Черепаняк Михайло 1.00
Вихованик Михайло 1.00

ВІДДІЛ 220.

Бр. св. Петра і Павла в Шикаго, Ілл.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.
Дісланo від членів $37.00

Разом $37.00

Ковалик Василь $6.00
Костик Данило 2.00
Зелізко Олекса 2.00
Ковальчук Михайло 2.00
Кузьма Петро 1.00
Гаврилюк Григорій 1.00
Чорній Іван 1.00
Дмитраш Йосиф 1.00
Бубен Антін 1.00
Пайда, Іван 1.00
Ковальчук Михайло 1.00
Ковальчук Ілія 1.00
Сахно Іван 1.00
Блідий Михайло, І. 1.00
Сніданко Пилип 1.00
Юрчак Іван 1.00
Лісовський Олекса 1.00
Камінський Томко 1.00
Дзендзуляк Мартин 1.00
Вітушинський Василь 1.00
Вербіцький Петро 1.00
Ханас Микола 1.00
Кучерепа Василь 1.00
Остафійчук Юрко 1.00
Дмитраш Данило 1.00
Блідий Михайло, Ф. 1.00
Дзиндзиляк Мартин 1.00
Гіжовський Дмитро 1.00
Кріль Юрко 1.00

ВІДДІЛ 251.

Тов. Запорожська Січ в Клівленд, Огайо.

Жертва з каси відділу ....$——
Жертви від членів проголошено.
Дісланo від части членів $11.00
З пушки 3.30

Разом $14.30

Бліщ Юрко $1.00
Карась Іван 1.00
Щурко Михайло 1.00
Бучинський Іван 1.00
Наконечний Стефан 1.00
Третяк Іван 1.00
Козир Василь 1.00
Кипчик Михайло 1.00
Волянський Данило 1.00
Сірохман Олекса 1.00
Страп Микола 1.00

ВІДДІЛ 288.

Бр. св. Димитрія в Савт Бетлегем, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.
Дісланo дохід з театральної вистави $41.67

Разом $41.67

ВІДДІЛ 290.

Сестр. Пресв. Богородиці в Балтімор, Мд.

Жертви з каси відділу і від членниць проголошено.
Дісланo від части членниць $7.50

Разом $7.50

Будагазі Марія $1.00
Бовко Софія 1.00
Петерман Евгенія 1.00
Бартох Єлисавета 1.00
Семанюк Марія 1.00
Андрейчик Софія 1.00
Тиманoвська Пелягія 1.00
Станкевич Розалія 50

(Конець буде).

Гнат Франчук.

ЯК ЛІКАР ВИГАНЯВ ЧОРТІВ.

Один богатий селянин вмовив у себе, що в нього вселилося сім чортів. Пішов до славного лікаря порадитися.

— Я маю в моїм тілі сім чортів — став розказувати селянин — рівно сім.

— Не сім — відповів лікар поважно — але рівно вісім.

І став далі оглядати селянина й обіцяв селянинові вилічити його: що дня вижене одного чорта, а за це селянин має за кождого чорта заплатити по ринському.

— Але тому, що останній чорт буде богато впертіший тай тому тяжче буде вигнати його ніж тамтих сімох, то за нього мусите заплатити мені десятку, — додав лікар.

Селянин згодився, Лікар сказав усім присутним, щоби нікому нічого не казали та додав, що тих сімнацять ринських віддасть на вбогих того села.

На другий день покликано „хорого" до лікаря. Лікар підпровадив його до якоїсь незнаної машини, яка завдала йому електричний удар.

Селянин скрикнув, а лікар сказав спокійно:

— Один уже забрався!

На другий день було таксамо. Селянин скрикнув, а лікар сказав:

— Другий забрався!

І так ішло аж до семого.

Коли прийшла справа з останнім, пригадав лікар селянинові, що тепер мусить бути відважний, бож розходиться про ватажка, який буде більше противитися.

Електричний удар цим разом лікар вимірив так сильно, що селянин упав на землю.

— Вже всі забралися — сказав лікар і казав селянина покласти на канапу.

Як селянин прийшов до себе, сказав і собі, що вже здоровий.

Не міг надякуватися лікареви, виплатив сімнацять ринських і вернув весело у село.

Свідки кажуть, що така пригода дійсно сталася. Коли так, то вона свідчить про бистроумність лікаря, а по друге, потверджує правдивість соломонівської приповідки: „З дурнями треба часом по дурному говорити!"

ПОДЯКИ

Я нижче підписана складаю щиру подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення мені посмертного в сумі $500 по моїм мужі Василеви Грещукови, який помер 18 мая с. р.

Марія Грещук,
від. 164 УНС., в Бервік, Па.

Я, нижче підписаний, член бр. св. Володимира, від. 162 У. Н. Союза, складаю щиру подяку Батькови Союзови за уділення мені допомоги з фонду бідних в сумі 50 дол., котрі мені дуже придалися.

При тій нагоді кличу тих, що не вступили ще в ряди Союза, вступати, бо тільки він уратує в нещастю.

Стефан Медвідь,
Сирентон, Па.

Франц Мольнар.

ЯКА ХВИЛЯ БУЛА НАЙСТРАШНІША У НАШІМ ЖИТТЮ?

Часом такі питання завдають газети своїм читачам, що нерадо даємо на них відповідь. (Трістан Бернар*) у відповідь на анкетне питання відповів: „Помиляєтеся, коли гадаєте, що я маю мій погляд на цю справу. Я виробив собі на це думку щойно в хвилі, коли прийшлось відповідати на вашу анкету"). Ось переділною анкетне питання одної газети, що може прийшло їй на думку із літньої скуки: **„Яка була найприємніша хвиля у вашім життю?"** Ломлять собі голову, але найприємніша хвиля не хоче прийти мені на думку. Або й коли ця чи інша весела хвиля прийшла на думку, то я відчував, що вона не надається до прилюдного відома. Навпаки, відколи я дістав таке питання, переслідує мене противлежне питання: **„Яка була найстрашніша хвиля у вашім житті?"** На таке питання, колиб хто поставив мені його, я міг би як стій відповісти. Так живо пригадується мені одна пригода, що я мушу її розказати, хоч ніхто мене не питає.

Я був молодий студент і жив у моїх батьків у великій чотириповерховій камениці.

Раз вертав я по півночі до дому. Як прийшов до брами, хотів задзвонити, але побачив, що брама не була зачинена, лише примкнена. Я ввійшов за браму і бачу там таке: якась жінка лежить на взнак на землі із закровавленим чолом. Біля неї клячить молодий мужчина й обтирає хусточкою кров із її чола. Біля обоїх лежить на землі **відтята голова** старого, сиволосого мужчини, через лице якого йде довга рана.

Це було найстрашніше, що я бачив у мойому житті.

На анкету я більше не відповідав би, бо тримаюсь строго того, що треба відповідати лише на це, про що мене питають. Та тут беруся описувати те, що я бачив — бо хоч не знаходжу в цій історії глибшого значіння — то всеж таки вона варта, щоб її оповісти. А варта вона цього головно тому, що хтось може уявити собі, що він не студент, тільки кримінальний урядовець, поставлений нагло перед таке видовище — може при якімсь іспиті — й він має вгадати, що воно представляє.

А пояснення цього майже просте. У тім домі жив теж **молодий лікар.** Недалеко цього дому є університетська кліника. Молодий лікар ходив там щодня працювати, і то дуже пильно, бо мав бути іменований асистентом. До пізної ночі працював він в анатомічнім інституті і часто бувало, що він загортав у папір якусь часть людського тіла та ніс до дому, щоби вночі далі вчитися на тім. В дома не знав про те ніхто, лише дверник бачив, що він вертає до дому з пакетами. Лікар задзвонив, дверникова жінка відчинила йому браму. Лікар винен був їй вже кілька тижнів за відчинювання брами. Саме тої ночі хотів заплатити їй весь довг. Дав сторожисі великий банкнот, але вона не могла зміняти. Вона сказала:

— Нічого, прошу заплатити завтра!

Але лікар не хотів бути їй винен і поклав пакет на землю під стіною і сказав до сторожихи:

Заждіть хвильку, я побіжу до каварні зміняти.

З тими словами він вибіг. Сторожиха була цікава, розгорнула папір і нараз покотилася на землю голова. Сторожиха перелякалася дуже, зімліла, впала на землю, а як падала, зранилася в чоло. Як лікар вернувся з грішми, самособою насамперед узявся рятувати зімлілу, зранену жінку. В тій хвилі ввійшов я у браму.

Щойно тепер запримітив я, що ця пригода зовсім незле надавалася би на анкетне питання. Справу представити так, як я її бачив, а до шефів поліції по ріжних містах звернутися з питанням, як вони пояснять її. Кожда відповідь була би цікавіша від правди.

Переклав М. Недільський.

*) Французький гуморист.

